

"פרח נתתי לנורית" - חזרה מהתחייבות למתן מתנה בשל התנהגות המקבל/ גלעד בר-עמי, עו"ד*

בשירה של מרים ילן-שטקליס "דני גיבור", הגיבור מספר על נורית שלקחה את מתנותיו אך מיד לאחר מכן הפנתה לו את גבה, השליכה את הפרח בחצר והותירה את דני לבכות לבדו. אך מה היה מצבו המשפטי של דני לו נורית היתה חושפת את פרצופה הבוגדני לאחר שדני התחייב להעניק לה את המתנות אך טרם נתינתן בפועל?

כאשר מדובר במערכת חוזית 'רגילה' הרי מרגע שהניצע קיבל את הצעת המציע נוצר חוזה מחייב והמציע חייב לקיים את ההתחייבות והניצע מחויב לשלם את התמורה אך מה הדין כאשר מדובר במתנה בה הניצע אינו מחויב במתן תמורה? במקרה שנדון בבית המשפט העליון ביולי, 2001,¹ נדונה זכות נושים בנכס שבעליו התחייב לתיתו במתנה מול זכות הנהנה. בית המשפט העליון קבע שכשם שעצמת התחייבותו של נותן המתנה חלשה מזו של מתקשר בחוזה רגיל, כך גם עצמת הסתמכותו של הנהנה על התחייבות לקבל מתנה היא במשקל נוצה אל מול זכות המתחייב לחזור בו. לכן, נקבע שבמאזן הכולל של הזכויות המתנגשות יש לבכר את זכות הנושה לממש את חובו על פני זכותם של נהנים מהסכם מתנה אשר לא שילמו כל תמורה, ואשר זכותם לא הושלמה בהעברת הבעלות בנכס לידיהם אלא נשארה בגדר זכות להתחייבות ליתן מתנה.

ככלל, למי שהתחייב ליתן מתנה קיימת זכות לחזור בו מהתחייבות זו בכפוף להתקיימות שני תנאים: א. הגורם לו הוא התחייב לתת את המתנה (הנהנה מהמתנה) לא שינה מצבו בשל ההתחייבות, וגם ב. שהמתחייב לא ויתר על זכותו לחזור בו מההתחייבות, אלא אם סיבת הביטול היא התנהגות מחפירה של הנהנה כלפי המתחייב.² במקרה שנדון בבית המשפט העליון בינואר, 1999,³ שכנים התחייבו ליתן לשכניהם זכות להרחיב את דירתם על חשבון הרכוש המשותף והחליטו לאחר מכן לחזור בהם בשל התנהגות הנהנים וזאת על אף ויתור על זכות החזרה. בית המשפט קבע כי גם מילת גנאי או עקימת פרצוף שייחשבו, במערכת יחסים אחרת, כעניין של מה בכך, דיי בהם בכדי להוות 'התנהגות מחפירה' ולהקים למתחייבים עילת חזרה. במקרה שנדון בבית המשפט המחוזי בתל אביב ביוני, 2023,⁴ אף הלך בית המשפט צעד אחד מעבר לכך וקבע שגם העדר התנהגות מסוימת יכול להיחשב התנהגות מחפירה. באותו מקרה נהנית ניתקה קשר עם מי שהתחייב לתת לה את ביתו בעקבות מקרה בו הוא האשים אותה בגניבה. דבר הגניבה לא הוכח, אך נקבע כי ניתן לצפות ממי שקיבלה הבטחה לדירה במתנה, שתעשה מאמץ ליישר את ההדורים עם נותן המתנה והיעדר מאמץ שכזה, מהווה התנהגות מחפירה ומשכך רשאי המתחייב לחזור בו מהתחייבותו וזאת על אף שהנהנית שינתה את מצבה לרעה בשל ההתחייבות ושהמתחייב ויתר בכתב על זכותו לחזור בו מהתחייבותו.

יצויין כי בעוד שלעתים בית המשפט נוטה להעדיף את טובת המתחייב על פני הנהנה בדרך כלל תוצאת ויתור על זכות החזרה ממתנה הינה שמדובר בויתור בלתי הפיך ובוודאי כאשר הנהנה שינה את מצבו לרעה. משכך, רצוי להסתייע בעורך דין המומחה בתחום ולהיוועץ בזמן אמת קודם מתן התחייבות כלשהיא למתן מתנה ובוודאי קודם לויתור על זכות החזרה של הנותן מהתחייבות זו.

עו"ד גלעד בר-עמי הינו עו"ד בכיר במשרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com) ועיקר התמקדותו בתחום החוזים, משפט מסחרי, דיני חברות, דיני תקשורת (עסקאות ורגולציה), עסקאות בינלאומיות ויבוא. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו. לפרטים נוספים: 03-6093609, או באמצעות הדואר האלקטרוני: afiklaw@afiklaw.com.

¹ ע"א 1516/99 מרים לוי נ' נזיה חגי'אזי, נה (4) 730 (04.07.2001) – <https://he.afiklaw.com/caselaw/15997>

² ע"א 7156/06 כרמי צמח נ' דוד גבאי (19.07.2009) – <https://he.afiklaw.com/caselaw/16008>

³ ע"א 350/96 אבי וייסר נ' בלהה שבטי, נב(5) 797 (19.01.1999) – <https://he.afiklaw.com/caselaw/16007>

⁴ ת"א (מחוזי ת"א) 28110-04-22 אנדי סלאבו נ' ראומה חרזי (18.06.2023) – <https://he.afiklaw.com/caselaw/16003>

"A Flower I Gave Nurit" - Withdrawing a Gift Due to Recipient's Behavior / Gilad Bar-Ami, Adv.*

In Miriam Yalan-Shteklis's poem "Brave Danny", the protagonist describes Nurit who took his gifts but then turned her back on him, threw away the flower and left him sobbing by himself. What would have been Danny's legal status had Nurit revealed her treacherous character after he committed to gift but prior to granting such?

In a 'regular' contractual relationship, the moment the offeree accepts the offeror's offer, a binding contract is formed, under which the offeror must fulfill the obligation and the offeree must pay the consideration, but what about an offer to grant a gift, under which the offeree is not obligated to provide consideration? In a case discussed at the Supreme Court of Israel in July, 2001, the Court had to decide on the rights of creditors of a property against the rights of the recipients to whom the owner (the debtor) committed to grant the property as a gift. The Court found that just as the strength of the obligation of the grantor is weaker than that of a contracting party in a regular contract, so is the strength of the recipient's reliance on an obligation to receive a gift is of a feather-weight compared to the grantor's right to withdraw from the gift. Therefore, in the overall balance of the conflicting rights, the right of the creditors to realize the debt should be prioritized over the right of beneficiaries of the gift agreement who did not pay any consideration, and whose right was not perfected by the actual transfer of ownership of the property to them, but remained a right to an obligation to grant a gift.

As a general rule, a person who committed to grant a gift has the right to withdraw from this commitment subject to the following conditions being met: a. the recipient did not change its situation due to that commitment; and b. the obligor has not waived his right to withdraw from his obligation unless the ground for the obligor's withdrawal is a "disgraceful behavior" by the recipient towards the obligor. In a case discussed at the Supreme Court in January, 1999, individuals, who undertook to grant their neighbors the right to expand their apartment at the expense of the common property, later decided to withdraw due to the recipients behavior, despite a waiver of the right to withdraw. The Court found that even a derogatory word or a frown, that would otherwise be considered insignificant, are sufficient to constitute a 'disgraceful behavior' and are grounds for the obligors to withdraw. In a case discussed in the District Court of Tel Aviv in June, 2023, the Court went one step further and determined that even the absence of a certain behavior may be considered a disgraceful behavior. In that case the recipient broke-off contact with the person who promised to grant her his house due to him accusing her of theft. The theft was not proven, but it was determined that a person who have been promised an apartment as a gift should be expected to make a minimal effort to make peace with the obligor and the lack of such an effort constitutes a disgraceful behavior and therefore the obligor is entitled to withdraw from his obligation, even though the recipient has changed her situation to the detriment due to his obligation and the obligor gave up his right to withdraw from his commitment.

It should be noted that while on occasion the Courts tend to favor the obligor over the recipient, more often than not a waiver of the right to withdraw from an obligation is deemed irrevocable. This is especially true when the recipient changes his situation to the detriment. Therefore, it is advisable to be assisted by a lawyer who is an expert in the field and consult in real time before making any commitment to grant a gift and certainly before waiving the obligor's right of withdraw from this commitment.

---

*Gilad Bar-Ami is senior lawyer at Afik & Co., Attorneys and Notaries (www.afiklaw.com), focusing primarily on commercial law, corporate law, telecommunications law (transactions and regulation), international transactions and imports. For additional details: +972-3-6093609 or at the e-mail: afiklaw@afiklaw.com